

La igualtat, guardada al calaix

Les desigualtats entre homes i dones han augmentat en els anys de la crisi econòmica

PAULA MATEU
BARCELONA

Han passat set anys des de l'aprovació de la Llei per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes. Això vol dir, per exemple, que falta només un any perquè, segons estableix aquesta normativa, les empreses de més de 250 treballadors hagin de "procurar incloure" en el seu Consell d'Administració un nombre de dones que permeti assolir una presència equilibrada de dones i homes. Sembla, però, que, en els darrers anys, els anhels d'igualtat hagin quedat oblidats i guardats en un calaix. Qüestions com el sostre de vidre o la bretxa salarial han estat eclipsades als mitjans de comunicació i al debat públic per tot el que té a veure amb la crisi econòmica. Però les dades constaten que la situació econòmica no ha fet més que accentuar les desigualtats de gènere.

La primera mostra d'això prové d'un estudi elaborat per la consultora ICESA i l'escola de negocis EADA que analitza les diferències retributives entre homes i dones a l'Estat espanyol. Aquest conclou que, entre 2011 -any en què es van marcar els pics més baixos de desigualtat- i 2014, els homes directius han passat de cobrar un 12% més a tenir sous un 18,6% superiors al de les dones. En el cas dels comandaments intermedis, la diferència ha patit increments més lleugers i ha passat del 9,7% al 10,6%, i en el dels treballadors rasos, del 10,5% al 13%.

El president d'ICESA, Ernest Poveda, explica que el fet que la bretxa salarial creixi més en els llocs directius es deu al fet que aquests estan menys regulats i, habitualment, fora de conveni. Segons diu, s'ha trobat amb molts casos de dones que, quan han de negociar les seves condicions de treball, valoren més elements que no només el salarial. Així, demanen, per exemple, més flexibilitat en els horaris o la possibilitat de fer teletreball durant algunes hores. Això fa que, "segons qui tinga al davant quan negocia", aquest

S'ha de prioritzar la sortida de la crisi, però no podem fer passos enrere

ERNEST POVEDA
ICESA

L'amiguisme perjudica més les dones perquè la societat és patriarcal

ANNA MERCADÉ
OBSERVATORI DONA, EMPRESA I ECONOMIA

El fet de tenir un fill encara és determinant de la sortida del mercat de treball

DAVID PAPIOL
UGT

La dona s'ha atrevit més a emprendre tot i les dificultats per accedir a finançament

M. ÀNGELES TEJADA
FIDEM

Reunió recent dels empresaris del Foro Puente Aéreo, entre els quals no hi ha cap dona, amb el príncep Felip. EFE

"pot prendre algun avantatge" a l'hora d'acordar el sou, denuncia Poveda.

També, afegeix, és més habitual que es faci fora les dones perquè, com que cobren menys, és més barat acomiadar-les. Així, l'estudi constata que la presència femenina en els llocs directius ha disminuït. El 2014 es manté la quota de l'11,7% que hi havia el 2011, però és que els anys anteriors s'havia registrat una caiguda molt significativa -el 2008, la quota ascendia al 19,5%.

"Es prioritza la sortida de la crisi, que s'ha de fer. Però no podem anar enrere. S'han de buscar noves fórmules més intel·ligents per conviure i progressar", defensa el president d'ICESA. "El presentisme ha fet molt de mal, i algunes empreses encara no l'han superat", lamenta Poveda, que advoca per trencar vells paradigmes en l'organització i els models retributius i per donar més importància als resultats i al compliment d'objectius que no pas a la presència física dels treballadors quantes més hores millor.

TAMPOC LES PÚBLIQUES. L'Observatori de Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona ha analitzat la presència de dones en els consells d'administració de les 450 empreses catalanes que l'any vinent haurien de tenir consells d'administració paritaris. I el resultat no convida a pensar que l'equilibri serà una realitat d'aquí a dotze mesos. Només una de cada nou d'aquestes companyies té un consell d'administració amb més d'un 40% de dones. A més, el

LES XIFRES

18,6%

Bretxa salarial directius
Diferència entre els sous dels directius homes i dones. El 2011 era de l'11,7%.

69%

Empreses catalanes
Estan dirigides exclusivament per homes.

64% del total estan dirigides exclusivament per homes. El percentatge s'ha reduït des de 2012, quan era del 66%. En canvi, la tendència en el cas de les empreses amb participació majoritària de la Generalitat és la contrària. Si fa dos anys, el percentatge de dones conselleres era del 24%, actualment és del 22%.

Detectada aquesta mancança, la Cambra ha elaborat una eina que, segons la directora de l'Observatori, Anna Mercadé, és "revolucionària". Es tracta d'una plataforma que incorpora una base de dades de dones que tenen les deu competències bàsiques que, segons han estudiat, es necessiten per ocupar aquests càrrecs, i que van més enllà dels aspectes acadèmics. De moment, ja n'hi ha més de 50 currículums a la plataforma i esperen que el nombre vagi en augment. Mercadé creu que aquesta eina fomentarà la "meritocràcia" en detriment de l'amiguisme, que, segons diu, perjudica més les dones perquè estem en una societat patriarcal.

Mercadé està convençuda que, si hi hagués més dones en els consells d'administració i en els llocs directius, les desigualtats en el mercat laboral disminuirien. Una hipòtesi amb què coincideix David Papiol, el secretari d'Igualtat i Moviments Socials de la UGT de Catalunya. Segons el sindicat, els trets de desigualtat es mantenen dins el mercat laboral. UGT assenyala que la taxa d'ocupació femenina a l'Estat espanyol està per sota de la masculina -61,3% davant el 69,3%- i que el fet de tenir fills és un fet determinant i condi-

La presència de dones en empreses de la Generalitat ha disminuït des de 2012

cionant de la sortida del mercat de treball.

En el terreny on les dades són una mica més positives és en el de l'emprenedoria. Segons la presidenta de la Fundació Internacional de la Dona Emprendedora (Fidem), M. Àngeles Tejada, des de setembre de 2013 hi ha hagut un increment molt significatiu de dones que decideixen aventurar-se i muntar un negoci propi. Tejada atribueix el fenomen a dos factors, per un costat, el fet que la dona ha perdut la por a emprendre i, per l'altre, el fet que la crisi n'ha deixat moltes -en alguns casos també els seus marits- sense feina. "La dificultat per finançar-se ha afectat tant dones com homes, però la dona s'ha atrevit més", assegura.